

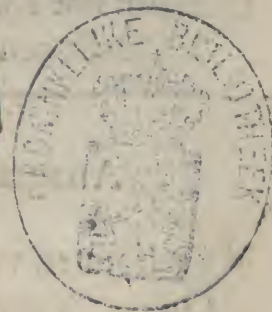
PAMFLET
1583

W/1131 431
HET
TESTAMENT
OFTE

Watersten wille vande
Nederlandsche Oorloghe.

Ghelijck, als sy, ligghende op haer Dood-bedde in den
Haghe dien verclaert, onderteeckent, doen schrijven
ende bezegelen heeft den tvveeden Februarij
deses laers. 1609.

Door
YEMAND VAN VVAERMOND.

Tot Francendal,
By: Frede-riick de Wyde.

1583

**Dobbel Anagramma, ofte Naem-spzeuck
uyt het woordt / Vrede.**

Ick V R E D E te ghelijck goet ende quaet beseffe,
Te vveten, Ick R E E D' V, end D E E R V, als ick plach.
Dus ô Landsaten, bidt datmen my alsoo treffe,
Dat ick uuy' Vrijen Staet REEDEN, niet DEREN mach.

**Andere uyt het woordt / Peys, Spye, dat een be-
spieder ende spijcker beduyt.**

Sou dese lamme PEYS dan maer ons Lant bespijen?
End een rechte SPYE syn, soo haren naem uyt-leght?
Ick hoop, neen: Maer dat sy tot een SPYE sal ghedijen,
Dic het Vereenichd' Landt noch vaster t'samen hecht.

Andere uyt het woordt Bestant.

De Coninck van Spaengien spzeecht.

Ick BENT SAT, dus alijds met verderf mijner Rijcken
Te voeden sonder vrucht d'Oorlogh van Nederlandt,
Daerom staec ick NA T'BEST, end om meer schaeds t'ontvvijckē
VVil die een vvijle tijts op-schorten door BESTANT.

Anagramma ende Wensch des Dichters.

VVy hebben veertich jaer door s'Oologhs vvoeftē banen
Op onf' Vrydoms compaghevvorstelt sonder rust:
Daerom ô Vredes God, HELP' ONS BLY RVSTE BAREN,
End breng t'Vereenighd' Schip op s'Vredes vrije Kust.

HET TESTAMENT

Ofte

Uitersten wille van de

Nederlandsche Oorloghe.

Prosopopœia Belli
Belgici.

De Oorloghe spreeckt.

Ick Dochter Lucifers, upt Dupbelschen gheslacht/
Moeder van alle quaet ende Sisters van tweedracht/
Des Doodes Bloet-berwant end s' Peps Opant gheswozen/
Met d'Inquisitie van Spaenschen zaet ghebozen
Aen ghene zijde van't Pyreneesche ghebergh/
Op Tybris boozdt ghedoopt / in Neerlandt gheherbergh/
Met Roomscher Hoeren Welck van jonghs af op-gevoerpet/
End in Granvella School' allenghskens aenghegroepet:
Heb tot Hof-meester trouw. Duc d'Alba eerst ghehadt/
Die my in Nederlandt, t'welck doen in Wyde sat/
Bracht sonder slaght oft stoot / end om my wel te houwen
Laet my tot ee-gemael Tyrannische Ghewelt trouwen.
Bouwt nieuwt Casteelen end s' Lands Rechten nedervelt/
Den wydeden Bloet-raedt my tot Hof-ghesind' instelt
Diet'samen-rapende van d'abelste Tyrannen/
Doet d'Edeldom van't Landt te Vier end Sweert verbannen
Die sich ten Crijgh toerust end met ghemeene handt
Hem weder dapperlick bespringht aen elcken kant.
De Graef van Arenbergh in Vrieslandt werdt verslaghen/
Ick deed Graef Lodewijc van Lemminghen verjaghen.
De Prinz van Oraengien tot. Duc d'Alfs wederstandt
Comt met volck over Maes/ maer moet weer upt het Landt:
Soe dat ick Duc d'Alba maeck meester van den Velde/
Het welck hy danckbaerlick my wederom vergelde/
Want d'Inquisitie end Nieuw Bisschoppen inboert/
Dooz den Bloet-raet op't bloet end goed van belen loert/
Verbeypdt mijn heerschappijge/ende het ghemoet wraeck-gierigh/
Op met Vier/Galghen/Rat/end Sweert versadicht vierigh.

Genus al-
to a san-
guine.

In't jaer
1567.

Ardus
agmen a-
gens, cui
Belli insig
ne super-
bum,

Anders
Le Con-
seil des
Troubles

1568.

Flos vete-
rum Vir-
tus que Vi-
rum, quos
iustus in
hostem
fert dolor,
& merita
accendit
Mefentius
ita,

1569.

Mijn

A ij

Semper- Mijne doftigh herte laeft met edel Graeflick bloedt/
 que recen End als een gretigh Wolf inde Schaeps-kudde woedt:
 ricade te- Ja deed' in ses jaer tijds alleenlijck dooz s' Beuls handen
 pebat hu- Wel achtthien dupsent Lien onthoofden/hanghen/bzanden,
 mus, Dies heeft hy sich een Beeldt van Coper op-gherecht
 T Antwerpen op't Casteel/zhns overwinnings Bercht/
 Egregiam De twee Staten des Lands vertredende met voeten/
 verolaudē En was dat niet ghenoech om mijn lust te boeten?
 & spolia Hy meende mi t'heel Landt te hebben overheert/
 ampla, End spnde bupen vzees stout-moedighlijck begheert
 Dat-men hem van all's soud' den Thienden Penninck gheben/
 Om my te maken rijck end weeldigh al mijn leven/
 Nivos da End t'moedigh Nederlandt arm/nedzigh en ghedwee.
 tis, hic da- Dooz den onwillighen Al basten laghen ree/
 bit, Maer/siet/een cleppen hoop verachte water-Grusen
 Quo iusti Ontnamen hem den Bril, doen sach hy op zijn Reuse.
 or alter, De Prins comt weer in't Land met een machtigh Wepz-cracht/
 nec pieta- End Duc d'Alba vergeefs upt t'Velt te jagen tracht:
 te fuit nec Doch Hollandt end Zeelandt hem meestendeels toe-vallen/
 bello ma- End stellen sich ter wepz/t'ginck nae mijn wel gheballen.
 ior, Tot Zutphen end Naerden wierdt vele volcx vermoordt/
 De stadt van Mechelen dooz plondzingh verstoort/
 Haerlem verweldicht/met meer ander bromie Fepten
 At tu dic- Des Hertoghs van Alba my sonderlingh wel grepten.
 tis Albane Maer doen den Coninck sach dat dooz de strenghe macht
 maneres. Van Alba zijn bevel niet strax en wert volbracht/
 Dat t'Landt aen't hollen was end sich tot noot-wepz wendets/
 Ontbleet hem weder thups end herwaerts over sendet
 Den grooten Commandeur den loosen Don Lovijs
 Fidēs ani- My tot een Voedster-heer/die op een beter wijs/
 mi, atque Sijn wil upt-boeren sou/waer toe hy hem berepde
 in vtrum- End zijn dapperhepdt toond' op de Moocker-heyde.
 que para- De Spaengjaert mupteneert/de koene Zeeuwfche Maet
 tus, De Vloot des Commandeurs dooz Bergen op zoom slaet.
 Subit ira End zijn Volck de Courant over boort danffen leerde:
 cadentem Maer hy was by Lowijs end ter-wijl Triumpheerde/
 ulcisci Pa- Te Berghen vooz de Stadt/berz' ghenough bupen schoot/
 triam, & End een ghemeen Pardoen het Nederlandt aenbood.
 sceleratas Leyden ontfet/Worcum end Leerdam werdt vercrachtet/
 lumere T'Spaensch Crighs-volck/na Vtrecht om zijn betalinghe trachtet.
 pœnas. Maer ter wijl ick aldus rijck ende machtigh was
 Wierd ick sieck tot Breda, want op het selve pag
 Begostmen aldaer eerst te handelen van Vrede
 Dooz s' Kepsers tusschen-spraek end der Landsaten bede:
 Maer t'was een corte Flauwt' die my weer haest verliet/
 Die Vrede-handel tot een wreedten-handel bledt.

1571.

1572.

1573.

1574.

1575.

Buren

Buren, Ouwater, end Schoonhoven dat besuerden/
 Bommenee, Zirczee het selve meer betreunden.
 De Spaengiaert weder muyt end gaet zynen ouden ganch/
 Doch mijn Commandeurs Regteringh duert niet lanck/
 Want hy aen eene coets tot Bruysel haest igh sterbet.
 Den Raet van State 't Landt Gouberneur verwerbet/
 Maer ick Don Rhoda kreegh tot Oberste Veldt-heer.
 De Spaengiaerts vromelijck verdedighen mijn eer/
 Verschoonen niemant niet/end t'heele Landt betrijghen/
 Sy meenden tot haer roof Bruysel sijnin te krijghen/
 Doch siende dat mislucht hebben sy Aelst verrast/
 Antwerpen end Maestricht ligh swaren overlast:
 Doe sachmen my verdeelt in d'perlep partijen/
 De Raet van Staet om t'Landt van t'Spaenssch ghewelt te vryen/
 De Prins van Oraengien met Hollandt end Zeelandt
 Tot Spaengiaerts teghen-wep eend'achtelijck aenspanne/
 Maer ghy o Spaengiaerts broom o mijn boozstaenders trouwe/
 Die ick niet reden booz mijn liefste kinders houwe/
 Bleeft even onbertsaecht end waert niet eens verbaert
 Om dat ghy van den Raet van State wierdt verclaert
 Vpanden van het Landt/Opzoerders end Rebellen:
 Ja ghinght kloekmoedighlijck u selfs daer teghen stellen/
 Terwijlen ick tot Gendt in s' doods noot was gheraecht/
 Waer een in-landsch Verdrach wierdt teghen u ghemaecht
 Om met ghewapend' handt u upt het Landt te jaghen.
 Men oock in Spaengien sond' om over u te claghen
 End u ghestrast te sien/ ghy hielt u eben kien/
 De Coninck wel toesept straff' over u te doen/
 Maer u in t'heymelijck vergeldinghe belobet
 End dooz zyn vrieven selfs uw' trouwe diensten lobet:
 Sy waren te boezigh op end niet ghenough versien
 Van manlick Oozloghs-volck om haer te ontsien.
 De moedighe Don Ian is in het Landt ghetomen/
 End heeft mijn Regiment stracks by de handt ghenomen/
 Besweert den Peps van Gendt als in des Coninghs naem/
 Ghelaet sich (quantuvis) of s' hem waer aenghenaem/
 End bepnset of hy wou de Spaengiaerden verseniden
 De Dypdschen dankien af end my doen t'leven epnden:
 Maer t'was al schoon bedrogh dat niet lanck blifft bedeckt/
 Dus my mijn Oozloghs-volck flux weer te rugge treckt/
 End voeghet sich by haer/wint Charlemont end Namen.
 De Staten doen oock Volck van Oozloghe versamen/
 De Prins in Brabandt werdt tot Gouberneur ghestelt/
 End Don Ian by Gembloers der Staten Legher belt/
 Leent vele Steden in/maer men doen noch een rep/
 Dooz grooter Voysen will' te Loven sprack van Peps!
 A ij

En hæc
 promissa
 fides est

1576.

Vnus qui
 nobis tur-
 bando re-
 stituit re.

Nec clau-
 sa tegunt
 iam inco-
 nia Belgas

Op assigra
 viora, da-
 bit Deus
 his quo-
 que fune.

Quæ vo-
 bis quæ
 digna Vi-
 ri pro tali-
 bus ausis
 præmia
 posse reat
 solvi?

1577. Consilio
 versare
 dolos in-
 gressus,
 et astu.

1578.

Fugite
 hinc.

Doch

Latet aguis in harba. Doch sulck ghebeynst opseb cond myniet eens verbaren.
 Ick sach wel dat het my sou meerder voordeel baren.
 Don Ian had goet in zinn/maer is (eplaes) in't best.
 Sijns levens schiedelick ghestorben aen de West.
 Alius latio iampartus Achilles. De Prins van Parma werdt daer na van Coninck wegghen
 Myn Bescherm-heer ghemaect/dien sach ick cloecklijck plegghen.
 d'Italiaenschen aerdt/end heeft soo veel ghewoicht
 Dat hy het Nederlandt tot tweedzacht heeft ghezoicht/
 De Walsche Landen zijn van d'ander af-ghescheuret.
 Hocrebns defuit unum. O! dat bequam my wel/want het is iust ghebeuret.
 Aliquis laet error Equo ne credite Teucris. In myne Coelsche siecke/terwijl men daer ter Steed
 Dooz s' Keysers middeligh weer handelde van Dreed:
 Dus ben ick wederom in corten tijt ghesen/
 End meer dan opt te booz gheweldigh op-gheesen.
 De Graef van Rennenbergh in Vrielandt my versterckt/
 De Graef van Hohenlo hem dapper teghenwerckt.
 1579.
 Dubius medijs. De Stadt van Mechelen af-ballich is den Staten/
 Mars errat in armis. Dies werdtse wederom mijn Volck tot roof ghelaten.
 Der Staten Crighs-volck wint Dieft, Sychem end Aerschot,
 End Parma weer Breda vermeestert dooz het Slot.
 1580.
 Den Prins ghebannen werdt/den Coninck afgheswozen/
 Den Hertogh van Anjou tot Ober-heer vercozen/
 Het ginck nae mijnen wensch/Ick was te recht verblijdt
 End docht/nu trouwt Neerlandt my pimmers booz alijt.
 1581.
 Nullus amor populis, nec foderasunto. Noch sal voortaen niet licht gheraken aen den Dred.
 Op Audenaerd end Aelst ick mijn gheweldt bestede/
 1582.
 Lierc verraden end Steenwijck beklommen woird.
 Den Hertogh van Anjou oock tot mijn boord'ringh poort
 Hem meester absolupt te maken vanden Lande/
 Maer tot Antwerpen raecht zijn aenlach heel tot schande.
 1583.
 Infelix, quae tanta animi dementia coepit? De Prins doorschoten werdt/soo dat het Veldt alleen
 tube 84.
 De Prins van Parma blijft/nae dat ick tusschen twee
 Het groote twijffelingh des Fortupus had ghebloepet.
 1585.
 De fier' Antwerpsche Maeght hy vercracht ende boepet/
 Dies hy met t'gulden Vlies hy Callo. werdt vereert.
 86, cu 87.
 De Graef, Venlo end Slays hy volghens overheert/
 Gelce met Deventer hem oock ghelevert werden/
 Terwilen veel den staet zijns weer-partijs verwerden:
 Dus hy Parmantigh was/t'ginck hem al booz den windt/
 Hy scheen alleen te zijn Fortuna troetel-kint/
 Cogite consilium & Pacem. Tot Borborgh Enghelandt met valschen Peps verlepde/
 1588.
 laudata sedentes, illi armis in Regna ruunt, End sich terwijl tot hulp des Spaenschen Vloots berepde/
 Maer t'selbe sloegh hem mis/end al zijn groot ghewelt:
 Dooz Berghen was vergheefs: want siet/een longhen Held
 In zijnes Vaders plaets hem weer-werck gaet bescheeren.
 Doen sach ick haestelick t' Bat des Ghelucks om-keeren/
 Breda:

Breda den oenbanck is/ Steenberghen, Zutphen met
 Deventer end Delf-siel ontfanght der Staten Wer.
 Parmas Veldt-legher werdt van Knodsenburgh herdzehen/
 Hult, Nimmeghen, Steenwijck end Coevoerden daer kleven
 Terwijl hy met zijn macht de Fransche Oorlogh voedt
 End my verslapt: Iae soo hy hem weer derwaerts spoedt
 Is hy subijtelick tot Atrecht overleden.
 De Graef van Mansvelt is in zijn plaets ghetreden/
 Die dooz den raet van de Graef van Fuentes veel Mans velt
 Met t'bzeken van't quartier: doe was ick wel ghestelt/
 Doch reen Mes hielt wel haest het ander in de schepde:
 Geertruyden-bergh verghhefs langh zijn ontfet verhepde.
 Den Erfs-hertogh Ernest een Voyst van Duptschen bloedt/
 Sacht-zinnigher van gheest end coelder van ghemoedt/
 Is aen des Coninghs zijd' tot mijn Veld-heer ontfanghen/
 Dus scheen hy in het Ernst na Brede te verlanghen/
 Maer (ô vzeucht!) een Pastoor van Namen sulcx verstoozt
 Die upt ghesonden was tot s'Princen Mauritz moozt/
 End t'verschil was te groot/noch grooter het wantrouwen/
 Soo dat ick eben sterck mijn heerschingh heb behouwen/
 Meest aen der Staten zijd' /die dooz het cloeck belepdt
 Van den Nassauschen Vorst voorszien mijn heerlijckhepdt/
 Dooz wien de Discipulijn van mijn Volck met goed' orden
 End strenghept langhs soo meer verbetert is gheworden.
 Dies ick weer Groeninghen met all' haer troisch ghewelt
 Hem onderdanich maeck' /end wel met Volck verselt
 Dooz t'Landt van Luxenburgh des winters my vermepde.
 Ernest tot Bruyffel sterft. Fuentes my doe belepdt/
 End Dorlans, Chastelet met Camerijck in-nam/
 Tot dat den Cardinael Albertus over-quam/
 Een Duptsch Voyst van jonghs af in't Spaensch Hof bevangen.
 Met Purperen Ghewael/na tot Hall' opghehanghen.
 Op Calesen Ardres hy zijn gheweldt begint/
 End Hult met groot verlies van zijn Volck overwint:
 Maer op de Tielsche Hez fiet hy zijn Crijghs-hez sneben
 End met veel Steden is de Rijn-berck hem ontzehen/
 d'Infante van Spaengien hy onlanghs daer nae trouwt/
 End alsoo een goet deel van t'Nederlandt behouwt/
 Wil oock t'Vereenichd Landt met eenen Hez begaben/
 Die wierd van stonden aen met een Dochter begraben:
 Dus hy weer vromelick hand-haest mijn oude Recht/
 End tot mijns Heerschappijs bersterkingh Al berecht.
 Op Nieupoorts banghe Veldt ick zijnen moet aenschouwde/
 Int midden zijns Crijghs-hez/waer hy niet en verflouwde
 Dooz dat hy zijn macht ter neder sach ghebelt/
 Doch heeft sich voorsz niet meer in sulck ghewaer ghestelt/

1509 Maeta no
 vâ virtute
 Puer, sic

1591. itur ad
 en 92. astra,

Hic annis
 gravis at-
 1593. que animi
 maturus

Ostédunt
 1594. ter ris hūc
 tantum fa-
 ta, nec ul-
 tra esse
 sinunt,

In antiquā
 virtutem,
 animos-
 que viriles
 & pater
 Aeneas, &
 auūculus,

1595 excitat
 Hector

1566. Quis pro-
 culle an-
 tem ramis
 insignis
 oliuae, Sa-

1597 cra ferens
 ende 98 nosco cri-
 nes.

Heu! ca-
 dit in quē
 quam tan-
 tū scelus?

1600 Ducibus-
 que & viri-
 bus aquis

End

Ambo ani **E**n nu door een Spaengiaert/ben tijt van zijn af-wesen/
mis, ambo **N**u door een Italiaen in zijn gunst heeft bewesen:
inlignes **D**ie/Berck verobert end' sich leghere over Rhijn
praetanti- **E**nd mijn Volck onbeteelt by van Crijghs-disciplijn
bus armis. **O**p het na-buerigh Landt laet rooven ende ruyten/
Ia sietse nader-handt ten meestendeele mupten/
Dees/Crijghs-onordeningh met zijn credijt oprecht/
Verliest Sluys wint Ostend na by-jarigh ghebecht/
Berck (twelck verloren was) Groel, Oldenzeel end Lingen

Hic labor **M**et Wachtendonck zijn dwanch al in twee jaer ontfinghen.
extremus. **M**ijn heerlijkheyt was groot/ ick wierd aen elcken kant
Gheert ende ghebreest/Ick sach heel Nederlandt
Met Crijghs-volck schier bedeckt om my hulde te plegghen/
Den lof mijns byoomhepes was luydt-ruchtbaer aller weghen.

Que Re- **M**en heeft in Engheland end Vranckrijck Peps ghesocht/
gio in ter- **O**p datmen des te meer in hier verstercken mocht.
ris nostri **G**od van den Hemel scheen gheheel tot in gheneghen/
non plena **M**aer d'Aerd'sche God voor al gaf in zijn milde zeghen.
laboris? **D**e grootste Coningh van't gantsche Christen-rijck
My waren t'eener tijt goet-gunstich al ghelijck:
d'Een in het heymelijck/ end d'ander openbaerlijck/
Dees stond in by met daet/die met Crijghs-volck verbaerlijck/
Dees sterckte d'een partij/ die d'ander met zijn gelt/
End d'een swackte door in by des anderen ghewelt/
In't cort gheseyt/ ick was de lust van alle menschen/
Hoe had ick meer ghelucks ter werelt comen wenschen?
Maer als een luttel soets werdt jammerlijck besuert/
Eplaes dit groot gheluck en heeft niet langh gheduert/
De nijdighe Fortuyn in by daest den rugghe keeret/
Oft wel de groote God die alle ding regeeret

Heu ni- **E**nd upt zijn hooghen Throon der menschen byoose macht:
hil inquit **M**et al haer trotsch booystel bespottet end belacht/
fas quen- **H**eeft in een ogghenblick mijns levens schoone klouwen
quamfide **M**et een scherp-snijdend' sweerdt heel effen af-gheshouwen/
re Diuis. **E**nd van mijn Triumph-koets' upt d'allerhooghste Eer
Met d'adem zijnsmonds gheslagghen plat ter neer.
Mijn beste-vrienden ick van inpeerst sach verbyemden
Die in een wyl te voor met wil en wensch toestemden:
Tae selfs de Geest'lijckheyt/die in heeft upt ghebyoedt/
End steeds met raet end daet ghetrouwelijck gheboedt/
Nu oock (ist niet wat byemts!) mijn weerdicheyt verachtet/
End eerst bedechtelijck in na het leven trachtet/
Maer nae in't openbaer te doot mijn doot- versnelt:
Soo dat ick door Bestandt verjaeght ben upt het Welt/
Mijn handen zijn verstyft/mijn voeten heel verlemmet
End mijne Dienaers trouw alomins nauw' beklemmet

Sic fata **E**nd upt zijn hooghen Throon der menschen byoose macht:
Destin **M**et al haer trotsch booystel bespottet end belacht/
Rex forti- **H**eeft in een ogghenblick mijns levens schoone klouwen
tur, voluit **M**et een scherp-snijdend' sweerdt heel effen af-gheshouwen/
que vices, **E**nd van mijn Triumph-koets' upt d'allerhooghste Eer
is vertut **M**et d'adem zijnsmonds gheslagghen plat ter neer.
ordo. **M**ijn beste-vrienden ick van inpeerst sach verbyemden
Cecidere **D**ie in een wyl te voor met wil en wensch toestemden:
animi, nec **T**ae selfs de Geest'lijckheyt/die in heeft upt ghebyoedt/
iam ampli **E**nd steeds met raet end daet ghetrouwelijck gheboedt/
us armis, **N**u oock (ist niet wat byemts!) mijn weerdicheyt verachtet/
sed votis, **E**nd eerst bedechtelijck in na het leven trachtet/
precibus- **M**aer nae in't openbaer te doot mijn doot- versnelt:
que iubet **S**oo dat ick door Bestandt verjaeght ben upt het Welt/
exposcere **M**ijn handen zijn verstyft/mijn voeten heel verlemmet
Racem, **E**nd mijne Dienaers trouw alomins nauw' beklemmet

1604.
5. ende 6.

1598.
ende 1604.

En moghen nu niet meer upt loopen op D'gh-buyl/
 Eplaes de goede tijt is voor de Crighs-lien upt.
 De groote Dorsten selfs die my tot sterckheyt plegghen/
 Dooz haer Ghesanten nu het Nederlandt beweghen
 Tot een ewighen Peys oft lanck-duerigh Bestandt.
 Wat isser al te doen om my te helpen van hant/
 End op dat ick hier dus sou sterben in mijn sonden/
 Heestmen my noch op het lest nae Spaengien wijt versonden
 Mijnen Biecht-vader trouw/om in plaets van Vreed
 Een veel-jarich Bestandt van daer te brenghen meed.
 Het Volck dat eertijts my haer vaste Bollwerck noemde
 End de verskerheyt haers Staets te zyn beroeinde/
 Versmaet nu mijn dienst/end is tot Peys ghesint/
 Dus ick/die onlanghs was soo grootelichs bemint/
 Gheducht/ ghehoorzsaemt end gheert by alle Staten/
 Ben nu (och arme) hier van alle man verlaten:
 Daerom ick met verdriet end swaeren dyck belael
 Nu vele maenden lanck met krankheyt ben bevael/
 Ick heb (soo't is gheseyt) sieck gheweest t'and'ren tijden/
 Doch t'was een corte flauwt' end lichtelich om lijden:
 Maer dese langhe sieck' my vast te bedde houdt/
 End sal my (vrees' ick) nu nauw veertich Jaer oudt
 Jo't best mijns levens haest s' doos pijlen doen besuren/
 Gheen raet noch Medezijn helpt ter lester uren.
 Daeromme ligghend hier op mijn dood-bed in smert/
 Cranch van lijf/maer ghesont van verstand/cloek van hert/
 Met een benaude stem/doch willende niet sterben
 Sonder beschepdelijck aen mijn rechte Erven
 Te laten nae mijn doode al't tijtliche goet/
 Welck ick verobert heb in mijns levens voospoet
 (Dat daerom onder haer na s' werelts oude wijse
 Gheen verschil/twist/proces oft misverstandt en rijse)
 Ick alle t'ghene hier nae volght in't openbaer
 Dooz mijnen Lesten Will' end Testament verclaer.

Pace se-
 questra.
 Quid nūc
 mefiro
 mihi deni
 quereſtar?
 Olim
 Tuta ſalus
 Bello:nūc,
 Nulla ſa-
 lus Bello.
 Stat ſua
 cuiqueſem
 Dies, bre-
 ve & irre-
 parabile
 Tempus
 omnibus
 eſt.vitz.
 Extremū
 hoc Mu-
 nus.moti-
 entis ha-
 bete.
 Hic do-
 mus, hac
 patria eſt
 Quisquis
 honos Tu-
 muli.

Eerst beheel ick mijn Ziel de Dypvels bander Dellen/
 Die't menschelijck gheslacht verlepden ende quellen/
 Op datse weder keer daerf eerstmael upt ontstaet.
 Mijn Lijf ick inde macht van mijn Erven laet/
 Om dat na haren wil end deurepsch te beschepden/
 Wat is het Lichaem doch van zijne ziel gheschepden?
 Voorts volghens t'out ghebruyck in haer epgen naem
 Het Nederlandsche Volck maeck ick mijn erf-ghenaem/
 End late hun t'gheweldt/het bloet/ de moorderijen/
 t'Verraet/de plonderingh/bzantschattigh/ rooverijen/

B

Rantsoen

En quo discordia De tranen end t'gheween van Weduwen end Weesen/
 Cives perduxit miser. De platte Landt verwoest / de Dorpen af ghebrandt/
 Reliquias Italum (De Steden upt-gheput/haer Sloten heel tot schandt/
 arque immitis Iberi Daer hupsen neer ghebelt met all' de sware plaghen/
 Die sp' door mijn toe-doen nu Weertigh jaren draghen/
 Cozt: t'deerlick over-schot van haer lief Vader-landt
 (Vrucht mijnes vroulichheys end wercken van mijn hand)
 End bedel-sack/tot troost van haer schaed' end upt-teeringh.
 Item om metter daet te thoonen mijn berouwt/
 Ick maect tot de Fabryck des Capels van onse Vrouw
 Van Scherpen-heuvel al mijn Cleeren end Juweelen/
 Scilicet, is Om: t'gheen ick eer daer aen verbrandt heb/te verheelen.
 Superis labor est. Item den Roomschen Paus mijn Peter / ick na-laet
 Tu regere imperio Den ghebachtent/ by sojme van Legaat/
 populos, Noch d'onrecht' Heerschappij van zynen hell'ghen Croone
 Romane, Langh onder t'main-aensicht eens valschen Diensts gheyleeght
 memento, Teghen soo menich Doxt end Potentaet/beweeght
 Item noch maect ick hem vooz upt/als wat besonders/
 Het schoon gheheplicht Smeert ende costelicken Doet.
 Ser van Pius Quintus Paus, zynen voozsaet goet
 Ha tibi Men d' Hertoghe van Alba, mijn Gouverneur/ghesonden
 orit artes, Om zyn Vaderlyck hert tot my-waerts te oorzonden/
 Pacique Dat hy't ghebyrke vooz Sinte Pieters verroest Smeert/
 imponere morem. Waer meed hy onlanghs sich soo qualick heeft gheweert/
 Doe zynen ouden Rock wierd schandelick ghescheuret/
 Van Sint Marcs fieren Lecuw/hoe seer hy scheen bersteuret:
 Disjice xó End dit alles op hoop dat hy door zyn bebel
 posita Pa- Op wederomine sal verwerken upt de Hell'
 cem, fere Soo haest de vorderingh zyns stoels dat sal begheren/
 crimina Den Coninck van zyn Eedt end Trouwe dispensereren.
 Belli. Item, tot danckbaerheyt mijn machtichsten Scherm-heer
 Philippus Coninck van Spaengien ick Legateer
 Hinc mihi Den swaren last van zyn end zynes Vaders schulden/
 prima ma- End alle t'cooper ghelt van Spaengien te vergulden/
 li labes. De groote Jalousy op Brankrijck d'ouden haet/
 Met menigh harde verschil om hem broegh ofte laet
 Siant Belli Te baren een Oorlogh in zyne heerschappie.
 caula. Noch de vergheeffsche hoop van eene Monarchie/
 End van t'Vereenichd Landt te winnen met ghewelt.
 Wijders soo gheef ick hem vooz al zyn verquist ghelt
 Spespascis T'inghebeelde Coninckrijck van dese Nederlanden/
 manes. Met d'pdel schaduw van haer Croon in zyn handen/

1604.

1559.

Biet d'histo-
rie van Me-
teren int 13^e
boek 48. blat.

Dat

Dat hy daer in boortae den Stoel des Oorloghs set
 Om d'heele Chyftenheyt te gheben zyn wet.
 Item noch boort verlies van zyn rijke Carraken/
 End boort de groote schae die ick hem heb doen smaken
 In beyde d'Indien werdt hem hier weer betaelt
 Der Coop-lien schip end goet in Spaengien aengehaelt.
 Item Ick late hem Gods schickelijcken tozen
 End rechtveerdigh oordeel/welck hy opt heeft geswozen
 Over t'onnosel bloet onrechtelick ghestort/
 Als t'woort van Las Casas eenmael waerachtigh wort
 Item, op dat ick boort elcks goeden dienst beloone/
 End Haer Hoocheden ooc mijn mildicheyt berhoone/
 Maech ick dat sy boortae haer eyghen Meesters zyn/
 In plaetse datmen haer nu ter tijt in't aenschijn
 Met een Veedor del Rey oft Contre-rolleur quellet.
 Item noch werdt hun hier tot een Legaet ghestellet/
 Het Wydelick besit van t'halbe Nederlandt.
 Met d'Hoop haers levens tijt in een gheruste stant.
 Nu t'eyndighen/ende sich te gheben goede daghen.
 Noch den Wyjdom/dat sy niet meer hoozen klaghen
 De Landt-lien upt gheteert door langhe nuyterp
 Van't onbetaelt Doet-volck end snoode Ruyterp.
 Item, den Admarant van Arragon ghepensen
 (Die my in zynen tijt heeft trouwen dienst bewesen/
 Hoe wel hy op het leet in zyn ghebanchenis
 Tot Wyde eenichsins gheneghen ghewest is)
 Maech ick de Meubelen/Juweelen ende Aleeren
 Des Gaben van den Broeck ende alle d'ander Heeren
 Die teghen zyn gheloft ghedoodt zyn end berooft.
 Item ick late hem ende lade op zyn hooft
 De bloecken ende ween/de smerten ende qualen
 Van't arme weer-loos Volck van Cleven end Westphalen.
 Den Marquis Spinola (niet teghenstaend' hy meed
 Verghetende zyn plicht ghearbejdt heeft tot Wyed)
 Legateer ick den buyt end dobbele Coxtouwen
 Die hy t'Oostende bont. Item, een laet Berouwen
 Van t'hebben onderkaen t'Vereenighd Nederlandt
 Te brenghen onder t'Jock met zyns gelts onderstant.
 Noch de vrucht van't ghepens na vele groote saken/
 End de Sozgh/wyselick zyn rekeningh te maken/
 Wel t'oortbozen t'Credit dat hem zyn bozse gheeft/
 Dat d'Intrest van't ghelt/welck hy verschoten heeft/
 Hem met gheen bancheroet/als and'ren werd betalet.
 Voorts den Wepf-maker loos/den Pater soet ghetalet/
 (Hoe wel hy my boort al na t'leven heeft ghestaen
 Op dat hy goet boort quaet te loone mach ontfanen)

Bartolomeus Casaus
 in de beschreijue van
 West Indien.

Si quâ fa-
 ra sinūt iā-
 tū cēditq;
 fouetque.

Dij capiti
 ipsius ge-
 neriq; re-
 servant

Nec spes
 libertatis
 erat, nec
 cura Pe-
 culi.

Viuite se-
 lices, qui-
 bus est for-
 tuna perac-
 ta iam sua

Quid non
 mortalia
 pectora
 cogis, Au-
 ri sacra
 fames?

Atq; solū,
 quo Troia
 fuit.
 Satis est,
 potuisse
 videri.

Et reor, &
 si quid
 veri mens
 augurat,
 opto.

Vlla pu- Den Commissaris Ney maect' ick tot een ghedencken
 taris dona Het Pant'schift/ Diamant end ander gheschencken
 carcere do- Door hem aen een Persoon van het Vereenighd' Lande
 lis' danau? (Doo d'erghe Pater dacht) onder den dypm behandt/
 sic notus Om met een goude Spies' Lands saken te doozgronden/
 Vlilles? Doch zynen Meester weer ghetrouwelick t'huys ghesondent/
 Nec enim Item een Bisschops staf oft tenen hooden doet/
 leuia aut Op dat den arbejt hem te degghen werd versoet
 ludicra Die hy gheleden heeft in't rotten ende repfen
 petuntur Tot s' Wydes boord' ingh op zyn twee Spaensche repfen.
 pramia. De Nieuwe Bisschoppen inijne School-meesters byoet/
 Si qua est (Die van kints beenen af in' hebben op gheboord
 caelo Pie- End steeds met alle macht inijn heerschingh onderhouwen)
 ras, quæ ra- Laet ick t' onnoosel Bloet van Mannen ende Vrouwen
 lia curret. By mijn tijdt door haer raet om het Gheloof ghedoodt.
 Noch t' Woeghen haers gheinoeds end Godes gramschap groot/
 Qui solus Die haer tot zynder tijt oock niet en sal verschoonen.
 honos Voorts d'ander Monicken met haer gheschozen krdonen/
 Acherote Om vele Requiem tot inijnes ziels bystande
 sub imo. Te singhen/laet ick na haer Cloosters af-ghebyandt/
 t' Convent verbijstert/end verjaecht te zyn gheheelijck
 Ut het Vereenighd Lande. Noch datmen haer bescheelijck
 Quæis tri- Van mijn Goet/ hoeft voor hoeft upt deel een schoone Niet.
 stia Bella, Maer al die onder haer boozstonden inijn ghebiedt
 raque in- (Midts op den predick-stoel met haer waer-schijnich spzeken
 fidiæque Dooz het onwetend' volck moozdt ende byandt te pzeken
 & crimina Teghen die/welck de Paus booz ketter's snoo verdoemt)
 noxia cor- End inijne Paters weerd/dienem Iesuyten noemt/
 di. Dooz de ghetrouwe hildp in' langhen tijdt bewesen
 Quæcun- Moet ick in sonderhept alhier ghedath'tigh wesen/
 que mihi Hoe wel sp rijckelick begaber spn met goets
 fortunaf- Dus gheef end laet ick haer mijn Credijt ende boozspoet/
 desque est Mijn hoogh' Kenflaghen end Prachticken velerhande/
 in vestris Mijn heymelicken Raedt niet alle mijn Verstande
 pono gre- Waer die ghelegghen zyn binnen oft bupten's Lands
 mijs. Maer ick maect die van Trier noch tot een bupten hang/
 Ferte citi T Sinck-roer van Balthasar Geraerts den Wynten moozdex
 ferrum End die van Doway t' Mes van Pieter Panne.
 data tela. De Iesuwytten die tot Bruijfel zyn in't Hof
 Gheef ick tot een Legaet/als hares broonhepts lof/
 Crimine De Cleeren end Cieraet van Anna vanden Hove
 ab uno dif Voorts elck besonder end haer in't gheemeen belove/
 ce omnes. Dat ick haer laten sal in vzyen epghendom
 Al de Legaten/die haer van de Jonckhept dom
 Hic amor Sijn Inter viuos oft causa mortis ghemaket/
 hoc studiū Met alle t' Goet daer sp t' onrecht zyn aen gheraket

Item

Item noch om dat ick een goede Mededer bent
 Laet ick het Spaensch Crijghs-volck (oft by ghebreck van hen
 Men hare kinderen) al t'goet end groote schatten
 Die sy in mijnen naem de Borgherij af-schatten
 Tot Antwerpen end el. Item wert hen vergunt
 Den hups-raet/silber/gout/ghemunt end onghemunt/
 Sulcx men in mijn sterf-hups bevinden sal van weerden
 Om onverhindert als haer epgghen goet t'aenbeerden:
 Doch alles met bespreck/dat het zijn Eedt en Trouw
 Men het Vereenichd' Landt in Bestand beter houw/
 Alst dickmaels heeft ghedaen gheduprende mijn Krijghen.
 Waer het somwijlen eens kond d'Overhandt verkrighen.
 Item noch gheef ick haer in het besonder d'Geer/
 Dat sy in Nederlandt den Coninck haren Heer
 Meer quaets hebben ghedaen dooz hare mufterijen/
 Van goets dooz ofte naer dooz hare moozderijen.
 Het ander Oorloghs-volck, dat te voert end te peert
 Sich aen des Hertoghs sijde in mijn dienst heeft gheneert/
 Laet ick een kasseringh/stram lijf/verminckte leden/
 Oft immers dat het sy met zijn soudij te vreden/
 Diet meer kacs-jaghe/roof/brandt-schatte/muyp noch raef
 Oft aen een galgh oft rat/maeck ick't der Kaven aef.
 Item op dat ick my bethoon heel onpartijdigh
 Wil mijn wel-doenders elck wat maken weder-zijdigh/
 Hoe wel ick weet dat d'een upt moet-wil/tyranny
 Gout-dorst/wzaeck-giericheyt/eer-sucht end hoovaerdy/
 Onordentlick/om s' Lands Wyjdommen te verpletten:
 Maer d'ander upt noot-wey/tot verstandt harer wetten/
 End Wyjheyt van het Landt met goede Disciplijn
 My hebben voorgehaen ende noch ghewapent zijn.
 Soo wil ick mede dan de hoogh-gheduchte Staten
 Van het Vereenichd' Landt, tot een Legaet/nalaten
 De Soggh/haer Wygen Staet te houden langh in rust/
 Dat dewijl s' Oorloghs vter van bupen is gheblust
 Het tot haer meeder schae niet binnen s' Lants ontfekte/
 End eenich mis-verstand des Gendrachts Wylen breke.
 Noch den Last/datmen eerst betaelt s' Lands oude schult
 End dan met goet vooz-raet haer kontrooz werd ghebult/
 Op dat soo ick (misschien) haest quame te verrijsen
 Sy my goet onderhoude des levens weer betwisen:
 Doch vooz al dat sy nu de ghetrouw Oorloghs-lien
 (Mijn echte kinderen) met bequaem soudy versien/
 Elck na de qualiteyt van zijn persoon wel voeden
 End na de quantiteyt van haer goet eerlick goeden.
 Item. Ick heb ghemaect end hun midts desen maeck
 De Wyjheyt end voozspoet van haer Gemeene Saek/
 B ij

Hae mea
 sunt, Vere-
 res migra-
 te Colonia

Si qua est,
 qua restet
 adhuc
 mortali-
 bus usqua
 intemera-
 ta fides.

Magnum
 & memo-
 rabile no-
 men.
 Forsa mi-
 seros me-
 liora se-
 quentur.

Tros Ty-
 riusque
 mihi null
 lodiscrimi-
 ne agetur

Hoc opus
 hic labor.

Hoc Au-
 ster velis
 & magno
 mercetur
 Iberi.

Res dura
 & Regni
 novitas
 vos talia
 coget mo-
 li, & late
 fines Cu-
 stode tueri

Het

Cōsulere, Het Landt gelt-end-bolck-rijck/haer steden heel neerachtich/
 atq; ones End dat sp langhs soo meer te water werden machtich.
 metuentē, Item dewijlese my haer Wijdom weten danck/
 expendere Ick make dat sp dien besitten moghen lanck/
 casus. Dees Legateer ick haer een ghestadigh Wantrouwen.
 Op Spaengien/end(naest God) op my haer; Staet te bouwen.
 Voorts, den Nassauschen Prins, die door spn dap perhept
 Aggrede. Mijn Rijck langh heeft ghesterckt/up ware danckbaerheyt.
 re o mag. Laet ick een eeuwghen Naem end een onsterflick' Eere/
 nos(aderit Dat als een Stierman wijs end verre-siende Heere/
 iam tēpus Op het Vereenichd' Schip upt s' Oozloghs woeste Zee.
 honores.) (Met Gods hulp) heeft ghebracht op s' Wredes stille Lee.
 Patrijs vir Meed' Heye/dat door hem zijn hups in macht vermeerde.
 tutibus. Item dat hy den Heps door zijner deuchden schijn.
 Van zijn Opandt ghebreest/van Wyend bemint mach zijn.
 Et cunctis Item ick ghebe/gun/end beset den Coop-luyden.
 undamq; Den Wijdom/om voort aen na t' Oost / West / Noord end Sijden.
 auramque Te moghen handelen/end visschen wijdt en zijdt.
 patentem. Item voort dat ick hun tot hare schaede een tijdt
 De vyje Coopmanschap op Spaengien heb doen derben/
 Hæc sunt Wil end maeck ick dat sp d' Oost-Indische Waert erben/
 spolia, & Sond'r pemaets reghenspraek. Wijders noch geef ick haer
 de Rege In vollen eyghendom all' de Carraecksche Waer/
 superbo Sonder dat sp daer van behoeven in haer leven.
 Primitiæ. Staet oft Inventaris aen pemanden te gheben:
 Doch op conditie end niet anders/dat sp
 Egregias Nu voort aen Caep de Grijp wijslick legghen voort-by.
 animas, Item ick late noch de dappere Crijghl-knechten
 quas angui (Die in der Staten Eedt haer Vaderlandsche Rechten
 ne nobis Doort my ghetrouwelick steeds hebben voort ghestaen).
 hanc Patri Den Plicht/haer Overhepdt te blijven onderdaen.
 am pepe- Item noch gheef ick hun nu voort aen goede tijden/
 rere suo Op voortwaerd/dat sp sich met haer besoldingh lijdend/
 End tot verskeringh der Landen dagh end nacht
 Op de Frontueren voort houden ghetrouwe wacht/
 End daerom will ick soock met mijn Ghewep bereeren.
 An tibi Maer al die den Boer ghewent zijn op te scheeren
 Manors Geef ick haer Passe-voort end laets' haers Eeds ontslaen/
 ventosa in Doch Legatere haer de schoppen ende Spaen-
 lingua, pe Daer mede men wel eer mijn Leghers plach te stercken/
 dibusque Dat sp daer mede voort aen om haren cost gaen werken/
 Ingacibus End leeren hanen t' Landt dat door haer vromicheyt
 istis seper Is t' onghetuyck ghemaect/end heel verwildert leyt:
 erit? Oft anders/t' harer heur/laet ick hen na d' Armoede
 t' Gast-hups end Widel-sack/waer toe soo vele goede

End

End rijcke Lupden dooz haer bedijf zijn gheracckt/
Oft soo s'haer ouden ganck noch gaen/wozt haer ghemaecte
Een Galep/Bat oft Galgh/op dat sp' hoogh verheben
De blinde segheningh met haer voeten geben.

Item noch booz het lest de Tappers, Soetelaers,
Tros-boeven, Schommel-kocks, Schippers end Waghenaers,
Met all' ander Martis ende Veneris gheslachten/

Die mijne Keucken eer wel te besorghen plachten
Met allerley dootdrust van wijn/bier/bleesch end broodt/

End in mijn Leghers ghelt te winnen grof en groot/

Ja menich goet ghelach op den buyt te verschieten/

Begheer ick ende wil dat booz haer erf ghenieten

Na mijn agh' bichept het hups van Selden-sar,

End Calen-broeck, Noodorp, end Bister-velt, end dat

Op all' na Sint Reyn-uyt te Bedevaert repsen/

Om booz mijn arme ziel te bidden elck d'ype repsen:

Oft soo sp' lieber t' hups te blijven zijn ghesint/

Dat elck van haer voortaen een Ambacht onderwind

De Mannen Spitten end de Vrouwen Spinnen leeren/

De Schippers elders-waert sich over Zee ghenieren.

Item ick o'donneer/begeer/wil end beheel/

Doo verre pemant/wie hy waer' eel oft oneel/

Dit Testament ghegeel oft ten deel wilde breken/

In recht oft buypen recht/dat hy opt werd versterken

Van alle t'ghene wes hem eenichsins hier van

Oft ab intestato tot erfdeel comen ran:

Begheerende dat zijn effect sal sozteren

End grijpen stad (alwaer dat selve mocht ontberen

Volle solemniteyt d'et Recht berepfschen wil)

Op soym van een Legaet/Dood-gift/oft Codicil/

Alsoo ick anders wel vermocht had van s' Rechts wegghen.

Na t'oude Crighs-gebruyck eenboudelick te plegghen

Een Oorloghsch Testament, d'wyl my end mijne bend

Het Lont-recht beter dan het Landt-recht is bekend.

Dies weder-roep ick oock al ander Testameneen/

Ghemaect booz Datum van desen om te Wynten/

End boozbehoude my t' veranderen van dijen

Het weder-roepen end upt-legghen t' allen tijen/

Of ick noch dese repf' doods ghehaer mocht ontfomen/

Doch sulck recht niemant opt en konde zyn benomen.

End op dat na mijn dood boozts dit mijn Testament)

Te beter werd volbeurt end ten effect ghewendt/

Ich maeck Executeurs van dien d'p' Woosten machtich/

Den Coninck van Vranckrijk: van Groot Britanien prachtich

End Denemarcken, die booz haer ontsichlickheyt

Handthaven konnen elck in zyn gherechticheyt/

Te quoq;
fata pro-
spectant
paria;

Fuimus
Troes,

Spes sibi
quisq; sed
hac quam
augusta,
videtis.

Teneor
Patriæ nec
legibus
ullis.

Vivo equi
dem.

Auxilioq;
levare vi-
ros, vimq;
addere
victis.

Paer

Nos si pet Haer biddend' ernstelick dat sy dieit last aenbee rden/
lant, nihil Dies stel ic haer ter handt al mijn goet vander eerden
abfore ere Tot het voldoen van dieit/end gheve wel bedachte
dūt quin Haer saem end elck van hun besondere volle macht/
omne Eu- Om alles trouwelijck ten besten upt te richten:
ropā peni End om haer des te meer tot mpywaerts te verplichten/
rusua sub Laet ich elck van hun / tot een ghedachtenis
iuga mit- Haers Rijck rust/die door my hier te betrachten is.
tant, Voorts om dees mijnen Wil de gantsche werelt t'oorzonden

Hoc pre-
cor hanc
Vocem
extrema-
um fan-
guine
fundo.

End op dat die altijts waerachtigh werd bevonden
Na mijne doot/heb ick Oorlogh van Nederlandt;
Hoe wel in groote pijn dit met mijn eyghen handt
Gheteghent/end doen beseg'len ten by-wesen
Van mensch vroom Gherupgh als gheroepen tot desen/
By veel Notarisen publick in schrift ghesete
End op't dat elck die't raecht te beter werd vermett:
Begeer ic dat/conform ghelijck t' hier is gheschreven/
Dooz openbaren d'uck werd in het licht ghegeven.

By Notarisen der
staet de Schijffers
der Nederlandtschen
Oorloghen C. W. D.
ende W. D.

Dencht op't EYNDE.

Graf-schrift vande Nederlandsche Oorloghe.

Die 40. Jaren in grooter waerden by alle Volckeren ende weelden onder den ha-
ren gheleest hebbende/nae een lanch-duytliche teeringhe tot onuytsprekelycke her-
ten leet der Crijghs-lieden en Vreucht der Vrede-minnaers in een bestant van
Jaren gerustet is te Meenen/op den . . Februarij deses Jaers 1609. ende leyt be-
graven tot Gibraltar in een koper Gelt-kiste / in de ledighe Schat-ramer des Co-
ninc van Spaengien/behanghen met Oost-Indisch Oraenge Carrack-Ruweel
gheboozduert; met West-Indische peerlen enve ghesteenten etc.

Siet/hier leyt t'Oorloghe van Nederlandt begraven/
Die veel ghelts heeft verspeelt end menigh Mensch ghedoodt/
Om veertich Jaren lanch haer Heerschappij t'handhaven/
Widt/datse nimmermeer verrijse van den doot.

P. B. M. inimico male de se merenti gaudens posuit.

Ander. d'Oorloghe tot de Nederlanders.

Ich leggh/iae ich leggh hier: past my niet veel te roeren/
Gzoutwt u/Gatis Drees /soo ich eens van mijn rust opstae/
Ich sweere/dat ich wel anders sal tamboeren/
End op Borgher end Boer verhalen mijne schae.

Bellum Belg. sibi viuens fieri mandavit

Verfus Muscus Echo Pax reditura rogat.

VT REMIgreM FACilis SOLitroque LABore SOLuta,
FAre, Mihi an REquies VTilis hic sita? ITA.

